

Skellefteå museum

Ske mus dnr 289/2001
Lst dnr 434-2398-2004

**Byggnadsantikvarisk slutrapport
Restaurering av torkbastu Rismyrliden
Skellefteå kommun, Västerbottens län**

**Skellefteå museum 2007
Pernilla Lindström**

Innehållsförteckning

INLEDNING	2
Kort sammanfattning	
Objekt	
Kulturhistorisk status	
Fastighetsägare	
Diarienummer	
ALLMÄN ORIENTERING	3
Karta	
Byggnadshistorik	
Byggnadsbeskrivning	
Miljösammanhang	
Kulturhistorisk värdering	
Tidigare dokumentationer/källor	
ÅTGÄRDER OCH GENOMFÖRANDE	5
Bakgrund	
Tillstånd	
Aktuella åtgärder	
Handlingar	
Beskrivning före åtgärd	
Utförda arbeten	
Tidsperiod	
Använda material	
Entreprenör	
Bidrag	
ANTIKNARISK MEDVERKAN OCH KONTROLL	8
Kontrollant/besiktningar	
Kommentarer till arbetet	
Fotodokumentation	
Rapport	
ÖVRIGT	9
Bilagor:	
Åtgärdsförslag, bil 1	
Tillståndsansökan, bil 2	
Länsstyrelsens beslut om bidrag, bil 3	
Antikvariskt slutbesiktningsintyg, bil 4	
Anteckningar från antikvarisk kontroll av torkbastun, bil 5	

INLEDNING

Kort sammanfattning

Under hösten 2006 har torkbastun vid nybygget Rismyrliden varit föremål för byggnadsvård. Åtgärderna har avsett tak, stomme samt en rösugn. Den antikvariska målsättningen har varit att åtgärderna på torkbastun skulle ge dess tak ett historiskt riktigare utförande samt att återskapa rösugnens ursprungliga utseende.

Objekt

Torkbastu, nybygget Rismyrliden
Rismyrlid 1:2, Skellefteå kommun
Västerbottens län

Kulturhistorisk status

Rismyrliden är ett lagskyddat byggnadsminne sedan 1990-06-14. Skyddsföreskrifterna omfattar gårdsmiljön och odlingslandskapet. Byggnaderna inom miljön får inte rivas, flyttas eller till det yttre förändras. Gården förvaltas av en stiftelse och hålls sommartid öppen och tillgänglig för allmänheten med ideella insatser. Rismyrliden är utvärderat som bebyggelsemiljö och odlingslandskap i Skellefteå kommuns Kulturmiljöprogram från 2006. Gården ingår även i Länsstyrelsen Västerbottens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden från 1993.

Fastighetsägare

Stiftelsen Rismyrliden
c/o Skellefteå museum
Box 146
931 22 Skellefteå
Tel. 0910-73 55 00

Diarienummer

289/2001 - Anbudsinfodran för reparation av tak mm å torkbastun
195/2004 - Bidragsansökan till reparation av torkbastun
281/2004 - Statsbidrag till byggnadsvård på torkbastun

ALLMÄN ORIENTERING

Karta

Karta 1. Karta med vägen mellan Skellefteå och Rismyrlidens nybygge utmärkt med rött.

Byggnadshistorik

Nybygget Rismyrliden utsynades 1825 av Johan Johansson. Gården började anläggas på 1830-talet på tidstypiskt sätt med olika byggnader för olika funktioner. Totalt uppfördes på gården tretton byggnader, däribland torkbastu och fårhus.

Torkbastun var ett viktigt hus på bondgården eftersom korn och råg inte kunde malas i skvaltkvarnarna utan att vara hårt torkat. Torkbastun i Rismyrliden byggdes 1861 av Gustav Wilhelm Lövgren. Under taknocken finns årtalet 1861 inmärkt i stommen. Bastun är en oansenlig timrad byggnad utan golv. Den har enligt uppgift tidigare haft ett nävertak täckt med takved. Mitt på golvet finns en ugnsliknande spis och efter väggarna finns meterbredda lavar.

På lavarna breddes spannmålet ut i ett tunt lager och spisen eldades sedan så hårt som möjligt. Med jämna mellanrum rörde man om i spannmålen som efter ett dygn ansågs tillräckligt torrt för att kunna malas. På sommaren var det också vanligt att man hängde in fällar och pälsar eftersom man ansåg att röken och hettan i bastun var bra hjälpmedel för avlusning av kläder.

Byggnadsbeskrivning

Torkbastun är en timrad byggnad med gavelingång, inbyggd svale och med elva timmervarv på långsidorna. Yttertaget bestod före åtgärd av ett tryckimpregnerat brädtak som lags glest uppe på det gamla rotet. Idag består yttertaget av ett nävertak med takved. I bastudelen finns ett torvmullsisolerat innertak av tvärgående brädor på åsar. På långsidorna finns torklavarna kvar.

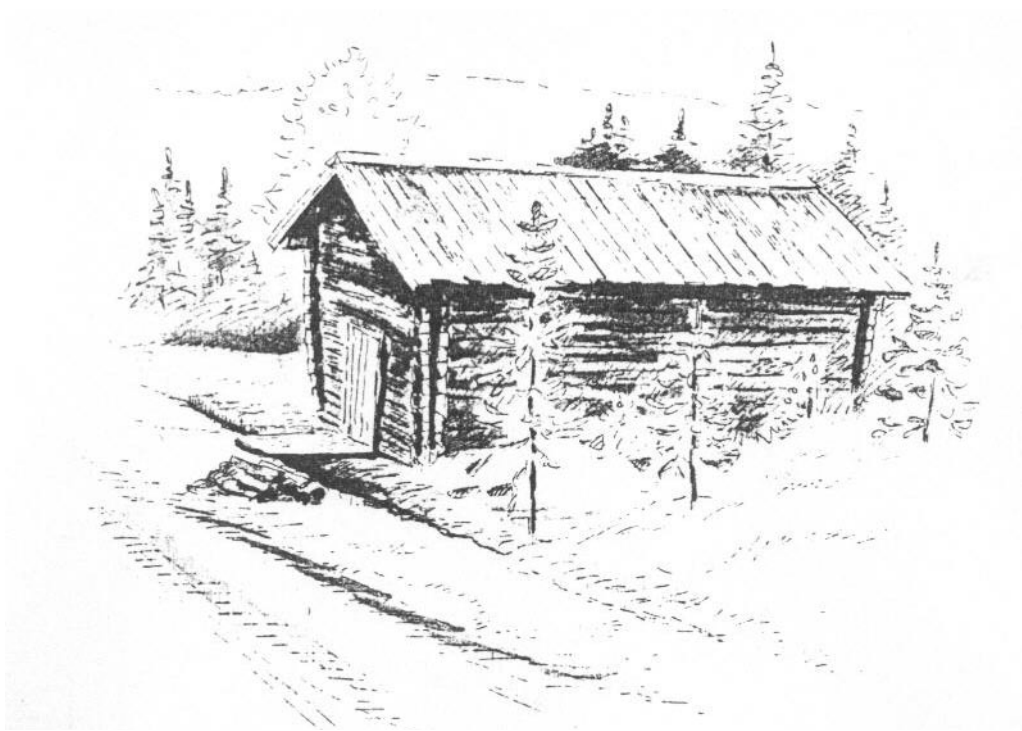

Bild 1. Teckning av torkbastun i Rismyrliden.

Miljösammanhang

Rismyrliden är ett nybygge vars gårdsform är en mer öppen fyrkant än det tidiga 1800-talets slutna gårdsgrupper. På gården finns tretton byggnader bevarade, bla mangårdsbyggnad, sommarstuga, ladugård med stall och fårhus, sommarladugård, rundloge, redskapslider, smedja, källare och bod. Samtliga byggnader är uppförda av timmer och omålade. Gårdstunet lieslås och betas. Vid bäcken har det funnits en spånhyvel och ett hundratal meter från gården kan man se spår av en tjärdal.

Kulturhistorisk värdering

Rismyrliden är ett av Västerbottens läns få bevarade nybyggen med ett för tiden typiskt byggnadsbestånd och inägor i hävd som tillsammans vittnar om 1800-talets självushållning. Samtliga tretton byggnader på Rismyrliden finns bevarade vilket gör gården till ett av de bästa exemplen i hela länet på ett traditionellt nybygge från 1800-talet. Odlingslandskapet med sina spår av äldre former av markutnyttjande och den välbevarade gårdsgruppen gör även Rismyrliden till ett av de mest pedagogiska exemplen på traditionell lidbebyggelse i inlandet. Det begränsade odlingslandskapet består idag av små brukade åkerlappar, medan övrig åker sakta växer igen.

Tidigare dokumentation/källor

Andersson, Siw, "Familjen Rislund i Rismyrliden", 1989

Länsstyrelsen Västerbotten, "Det värdefulla odlingslandskapet – program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden", meddelande 2 1993

Naturmedia UT/Urpo Taskinen, "Rismyrliden – från dåtid till framtid", 1989

Skellefteå kommun, "Våra kulturmiljöer – kulturmiljöprogram för Skellefteå kommun", 2006

ÅTGÄRDER OCH GENOMFÖRANDE

Bakgrund

Vid en besiktning av Rismyrlidens byggnader 1999 konstaterades att bland andra torkbastun var i behov av byggnadsvård. Byggnaden togs med i ett åtgärdsförslag upprättat samma år och har sedan dess hängt kvar i de årliga åtgärdsprogram som upprättats. Turen för åtgärd av torkbastun kom dock inte förrän 2004 då stiftelsen ansökte om statsbidrag för att kunna åtgärda byggnaden.

Tillstånd

Den 24 februari 2004 ansökte stiftelsen Rismyrliden om tillstånd att ändra torkbastun vid byggnadsminnet Rismyrliden enligt åtgärdsbeskrivning upprättad av Rune Wästerby/Skellefteå museum 2002.

Aktuella åtgärder

- Yttertaket demonteras för att innertaket ska kunna restaureras
- Den norra delen av innertaket demonteras, om inga oförutsedda skador upptäcks vid nerplockning av yttertaket lämnas södra delen av innertaket utan åtgärd
- Torvmullsisoleringen skottas ut och läggs på tork för återanvändning
- Den avbrutna takbjälken byts ut, övriga åsar kontrolleras för eventuell åtgärd
- Demonterade takbrädor invändigt återläggs, eventuellt rötskadade brädor byts ut
- Torr torvmullsisolering läggs upp
- Det befintliga rotet återmonteras efter lagning av innertaket, rötskadade brädor byts ut
- Ny takbeläggning utförs med näver i fyrlagstäckning och takved
- Hål i gaveln efter spillkråka lagas genom att kanterna avjämnas och hålet fylls med nytt trävirke som täljs till
- Mögelsvamp skrapas bort från timret invändigt som sedan bstryks på de angripna ställena med antimögemedel
- Rösugnen återuppbyggs genom kallmurning så att ett utrymme för eldstaden erhålls under röset, befintliga stenar återanvänds, eventuell komplettering kan behövas
- Bastun uttorkas genom uppvärmning sedan ugnen restaurerats

Handlingar

Åtgärdsbeskrivning av Rune Wästerby/Skellefteå museum 2002-09-02.

Beskrivning före åtgärd

Inne i torkbastun hade en av takåsarna kollapsat och innertaket rasat in på norra sidan av byggnaden. Timret var invändigt angripet av mögelsvamp. På östra gaveln fanns ett större hål i timret efter en spillkråka. Rösugnen av gråsten var hoprasad. Åtgärderna var nödvändiga för byggnadens fortbestånd.

Bild 2. Torkbastun före åtgärd.

Bild 3. Rösugnen före åtgärd.

Utförda arbeten

Lagningen av hålet efter spillkråkan skedde med en 40cm timmerbit som skarvades in i stommen. Eftersom stocken under även var åtgången beslutades att även den skulle ilagas. Detta slutade dock med att hela timmerstocken fick bytas ut eftersom den visade sig vara angripen av röta. Tätning gjordes med mossor. På den östra fasaden skarvades den översta stocken på nersidan.

Svampangripna ytor invändigt renskrapades och beströks med Boracol. Innertaket samt den avbrutna takåsen reparerades från insidan utan demontering av yttertaket. Den nya åsen lades på plats genom att sära på den yttre timmerväggen samtidigt som åsen avlastades från innertakspanelen med dess torvmullsisolering. Två brädor i innertakets västra del sänkades och fick kompletteras. En del blöt torv byttes ut mot ny tagen från en täkt tillhörande nybygget. En ny rösugn kallmurades av natursten i den form och i det omfång som kvarvarande stenar antydde att den tidigare hade haft.

Befintligt bräddtak demonterades och på det norra takfallet byttes fyra gamla handbilade rotebräddor som var rötskadade ut mot nya sågade vankantade bräddor. Enligt åtgärdsbeskrivningen skulle nävertaket läggas i fyrlagstäckning men eftersom den levererade nävern visade sig vara av ovanligt tjock kvalitet fick detta till följd att den beställda mängden endast räckte till trelagstäckning. På nävertet lades takved av barkad, ej kluven gran, i dimensionerna 2 ½ - 4" i rotändan och ihopnarade i toppen. En tvärgående stock, ca 75cm från takfoten, lades upp mot tre stycken narar och med stenar som tynger ner.

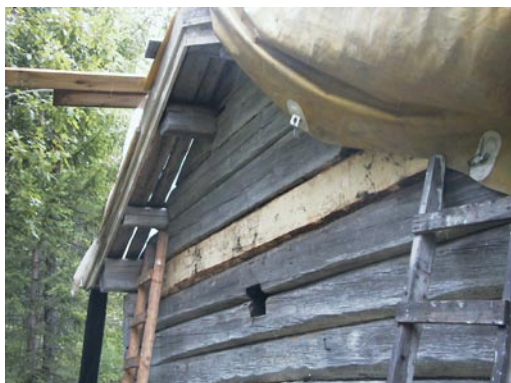

Bild 4. Utbytt timmerstock norra fasaden.

Bild 5. Skarvning av stock på östra fasaden.

Bild 6. Rösugnen efter åtgärd.

Bild 7. Torkbastuns nya nävertak.

Tidsperiod

Augusti-oktober 2004

Använda material

Takved av gran huggen i Rismyrliden

Torv från täkt i Rismyrliden

Gråsten från Rismyrliden

Innertaksbrädor från Röjnorets såg
Takbjälkar av grantimmer
Timmer av kärnrik fura till ilagning av stommen?
Björknäver
Mossa

Entreprenör

Rösugn, timmerväggar och innertak - Irving Hansson, med assistans av dottern till
rösugnens återuppbyggnad
Yttertak - Anders Ceder och Anders Sjödin/LD-bygg

Bidrag

Länsstyrelsen beslutade 2004-03-19 att lämna statsbidrag till byggnadsvård på torkbas-
tun vid nybygget Rismyrliden med högst 45.000 kronor (dnr 434-2398-2004).

ANTI-KVARISK MEDVERKAN OCH KONTROLL

Kontrollant/besiktningar

Antikvarisk kontroll utfördes av Pernilla Lindström/Skellefteå museum. Besiktning skedde med uppstartsmöte den 10 augusti och antikvarisk kontroll den 13, 23 och 31 augusti. Slutbesiktning av torkbastun skedde den 22 oktober 2004. Närvarande var Rune Wästerby/Skellefteå museum, Bertil Andersson/Stiftelsen Rismyrliden och Irving Hansson.

Kommentarer till arbetet

Åtgärderna utfördes på ett hantverksmässigt och antikvariskt godtagbart sätt med godkända material och metoder och kunde därför i sin helhet godkännas.

Fotodokumentation

Fotodokumentation har utförts med vanlig kamera före, under och efter åtgärd av Pernilla Lindström och Rune Wästerby/Skellefteå museum. Fotona har skannats in och överförs till digitalt format. 18 bilder finns arkiverade i Skellefteå museums databas Kmv-bild.

Rapport

Rapporten är skriven av Pernilla Lindström 2007-07-03.

ÖVRIGT

Under samma tid som åtgärderna på torkbastun genomfördes skedde även upprustning av sommarfårhuset på nybygget. Dessa åtgärder finns sammanställda i en separat rapport. Vid avslutandet av arbetena på torkbastun planerades åtgärder på bagarstugan, boden och en lada på gården. Dessa genomfördes 2006 och finns dokumenterade i en separat rapport skriven av Rune Wästerby/Skellefteå museum 2006. Andra planerade framtida åtgärder på gårdens byggnader är byte av fasadpanelen på drängstugan samt komplettering av ladugården med fler hängrännor av trä. I övrigt har även enkelstugan, fårhuset, boden, ladan, smedjan och sommarladugården mer eller mindre behov av åtgärder som förhoppningsvis kan genomföras inom en överskådlig framtid.

RISMYRLIDEN - RESTAURERING AV TORKBASTU

BAKGRUND

Bastun med märkning 1861 är belägen vid tillfartsvägen, i anslutning till gårdsgruppens infart. Bastun är en timrad byggnad med gavelingång, inbyggd svale och med elva timmervarv på långsidorna. Yttertaket består av ett glest lagt, tryckimpregnerat brädtak som lagts upp på det gamla rotet. Bastun hade tidigare enligt uppgift varit täckt med näver och takved. Ett större hål efter spillkråkan finns i timret på den östra gaveln.

I bastudelen finns ett torvmullsisolerat innertak av tvärgående bräder på åsar. En av dessa åsar har kollapsat och taket har ramlat ner på norra sidan. På långsidorna finns torklavarna kvar. Rösugnen av gråsten är ihoprasad. Timret är invändigt angripet av mögelsvamp.

FÖRSLAG TILL ÅTGÄRDER

Yttertak

För att komma åt att restaurera innertaket måste yttertaket demonteras. Brädtaket är ur antikvarisk synpunkt inte det mest korrekta, det är dessutom glest lagt och håller troligen inte tätt vid regn. Brädtaket tas ner och förvaras för återanvändning på något annat ställe. Det gamla rotet tas ner för att åter läggas upp när innertaket restaurerats. Rötskadade bräder byts ut. Ny takbeläggning utförs med näver i fyrallagstäckning och takved.

Innertak

Den norra delen av innertaket demonteras. Torvmullsisoleringen skottas ut och läggs på tork i solen för återanvändning. Den avbrutna åsen byts ut. Skick och upplag för övriga åsar kontrolleras för ev åtgärd i samråd med museet. Demonterade takbrädor återläggs, ev rötskadade byts ut och torr torvmullsisolering läggs upp. Om inga oförutsedda skador upptäcks när yttertaket plockas ner, lämnas södra delen av innertaket utan åtgärd.

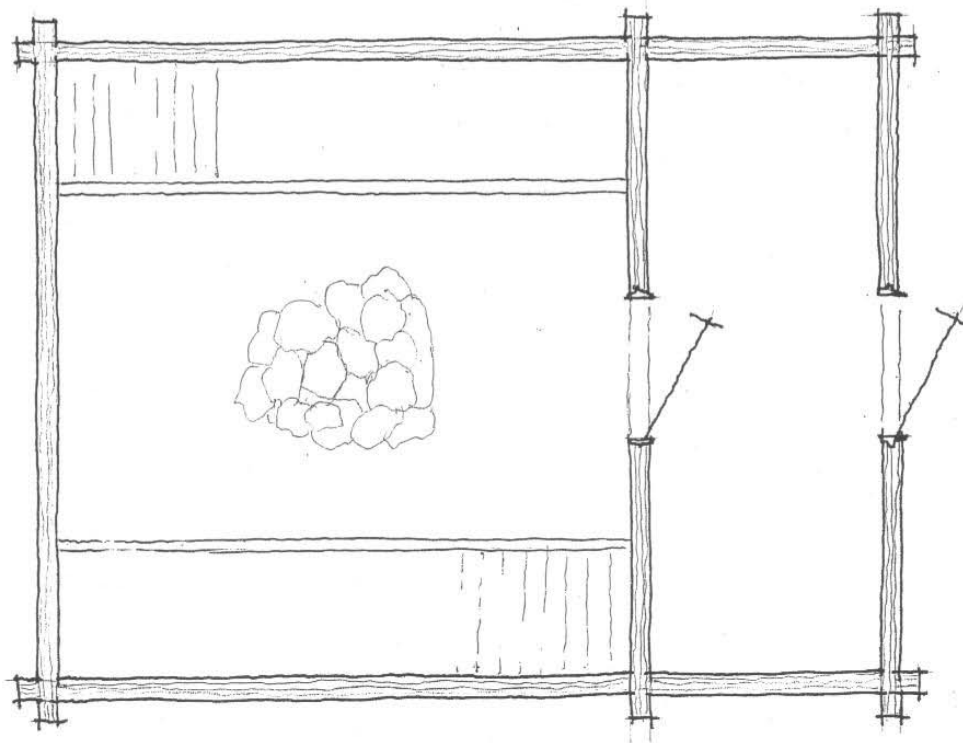
Väggar

Hålet efter spillkråkan på gaveln lagas, genom att kanterna avjämnas och hålet fylls med nytt trävirke som täljs till. Mögelsvampen skrapas bort och trävirket bstryks på de angripna ställena med antimögelmedel. Bastun uttorkas genom uppvärmning sedan ugnen restaurerats.

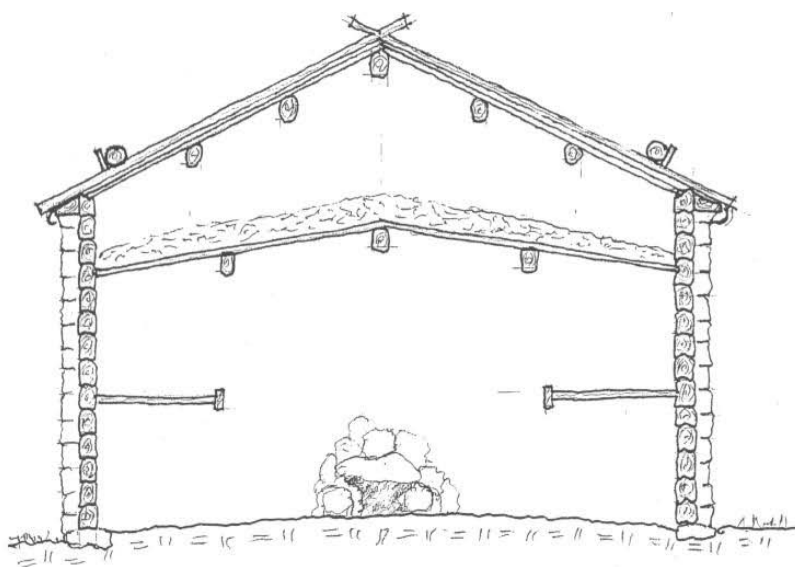
Rösugn

Ugnen restaureras genom att tillvarata och använda befintliga stenar som finns inne i bastun. Eventuellt kan komplettering behövas. Uppmurning utförs genom kallmurning (utan bruk) så att ett utrymme för eldstaden erhålls under röset.

BASTU RISMÝRLIDEN

PLAN

SEKSION

SKALA
1 2 3M

2004 02 24

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Kulturmiljö
901 86 UMEÅ

ANSÖKAN OM ÄNDRING AV BYGGNADSMINNE

Stiftelsen Rismyrliden ansöker härmed om tillstånd för ändring av byggnadsminnet Rismyrliden på fastigheten Rismyrliden 1:2 i Skellefteå socken och kommun, i enlighet med bifogad åtgärdsbeskrivning benämnd "RESTAURERING AV TORKBASTU som upprättats av Skellefteå museum.
Åtgärdsbeskrivning bifogas.

Stiftelsen Rismyrliden

.....
Kjell Parbring

Länsstyrelsen
Västerbottens län
Kulturmiljö

2004-03-23

BESLUT

Datum
2004-03-19

Beteckning
434-2398-2004

1(2)

Stiftelsen Rismyrliden
c/o Skellefteå museum
Box 146
931 22 SKELLEFTEÅ

Statsbidrag till byggnadsvård på torkbastun på fastigheten Rismyrlid 1:2, Skellefteå socken och kommun, Västerbottens län (28:26, Bg1, 2004)

(1 bilaga)

Ni har lämnat in en ansökan om statsbidrag för att renovera ovan nämnda byggnad. Länsstyrelsen har beslutat följande:

BESLUT

Länsstyrelsen ger Er bidrag med högst 45.000 kronor för kulturhistoriska merkostnader vid byggnadsvård på denna byggnad. För bidraget gäller nedanstående villkor enligt 5 § förordningen (1993:379) om bidrag till kulturmiljövård. Beslutet kan inte överklagas.

VILLKOR

- Bidraget står till Ert förfogande till den 1 november 2004. Arbetet måste vara avslutat och redovisat till Länsstyrelsen före detta datum. Kontakta Länsstyrelsen snarast om arbetet inte kan slutföras i tid!
- Arbetet skall utföras med antikvarisk kontroll från Skellefteå museum (tfn 0910/73 55 18). Kontrollanten får lämna detaljanvisningar och skall genomföra slutbesiktning. Ni måste därför kontakta museet för en inledande diskussion i god tid innan arbetena påbörjas och innan material köps in! Ni måste också hålla kontrollanten fortlöpande informerad och i god tid kalla till slutbesiktning när arbetet är klart. Bidraget förutsätter medverkan från antikvarisk kontrollant och skriftligt godkännande efter slutbesiktning!
- Arbetet skall utföras efter den åtgärdsbeskrivning som följt med ansökan. Ändringar får inte göras utan godkännande av den antikvariska kontrollanten.
- Arbetet skall utföras med antikvariskt godkända material och metoder.
- Ni skall informera entreprenörer och hantverkare om villkoren i detta beslut.
- Bidrag lämnas inte för eget arbete.

- Om den slutliga kostnaden blir lägre än vad Ni har uppgett i ansökan, kan bidraget komma att minskas.
- Bidraget betalas ut sedan arbetet slutförts. För utbetalning av bidraget krävs att Ni till Länsstyrelsen, Kulturmiljö, 901 86 UMEÅ, skickar in:
  - slutbesiktningsintyg/godkännande från den antikvariska kontrollanten.
  - ifylld slutredovisningsblankett. Glöm inte att uppge antal dagsverken!
  - kopior av kvitton på bidragsgrundande kostnader.

MOTIVERING FÖR BIDRAGET

Rismyrliden är ett lagskyddat byggnadsminne. Gården är ett av länets få bevarade nybyggen med ett för tiden typiskt byggnadsbestånd, som vittnar om 1800-talets självhushållning.

Renoveringen omfattar lagning av takbjälke och innertak, återuppbyggnad av rösugn samt utbyte av takmaterial. Takets utförande ändras från tryckimpregnerat brädtak till nävertak med takved, vilket motsvarar tidigare utförande. Åtgärderna är nödvändiga för byggnadens fortbestånd, men ger också byggnaden ett historiskt riktigare utförande. Åtgärden har kostnadsberäknats till totalt 50.000 kr. Kostnaden är i sin helhet att betrakta som antikvarisk merkostnad.

Bo Sundin
Bitr. länsantikvarie

Andreas Grahn
Antikvarie

Bilaga:
Slutredovisningsblankett

Kopia till:
Skellefteå museum med kopia av ansökningshandlingen
Skellefteå kommun
Länsstyrelsen/Kulturmiljö

25 okt. 2004

Länsstyrelsen
Kulturmiljöfunktionen
901 86 UMEÅ
Ert dnr: 434-2398-2004

SLUTBESIKTNING**Byggnadsvård på torkbastu, fastigheten Rismyrlid 1:2, Skellefteå socken och kommun**

Besiktningens datum:	Den 22 oktober 2004	
Närvarande:	Irving Hansson	Entreprenör
	Bertil Andersson	Stiftelsen Rismyrliden
	Rune Wästerby	Besiktningsman

Utförda arbeten

Som underlag för arbeten har legat åtgärdsbeskrivning upprättad av Skellefteå museum. Arbeten med rösgn, timmerväggar och innertak har utförts av Irving Hansson, medan arbeten på och med yttertak har utförts av LD-bygg, Anders Ceder och Anders Sjödin.

Hål efter spillkråka på timmerväggarna har ilagats med nytt trä. Svampangripna ytor invändigt i bastun har renskrapats och bestrukits med Boracol. Innertaket och dess avbrutna takås har reparerats från insidan, utan att yttertak har demonterats. Den nya åsen har kunnat läggas på plats genom att sära på den yttre timmerväggen, samtidigt som åsen avlastats från innertakspanelen med dess torvmullsisolering. Rösgnen har kallmurats av natursten i den form och i det omfång som kvarvarande stenar antydde.

På yttertak har befintligt brädtak demonterats. På norra takfallet har fyra gamla handbilade brädor som var rötskadade, bytts ut mot nya sågade men vankantade brädor. Näver skulle enligt åtgärdsbeskrivning läggas i fyragstäckning och mängden var också beställt därefter. Nu visade sig den levererade nävern vara av en ovanligt tjock kvalitet, vilket fick till följd att bunten bara räckte till trelagstäckning. På nävret har takved lagts av avbarkad, ej kluven gran i dimensioner 2½ - 4 " i storändan och ihopnarade i toppen. Tvärgående stock ca 75 cm från takfoten som lagts upp mot tre st nalar och med stenar som tynger ner.

Bedömning

De beskrivna åtgärderna är utförda på ett hantverksmässigt och antikvariskt gott sätt och kan därför godkännas.

För Skellefteå museum

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Rune Wästerby', written in a cursive style.

Rune Wästerby

ANTIKVARISK KONTROLL UPPRUSTNING AV TORKBASTU RISMYRLIDEN 2004

10 augusti 2004; närvarande Irving Hansson, Pernilla Lindström

Irving kommer att påbörja arbetet imorgon onsdag inne i torkbastun. Där menar Irving att alla tre takåsar behöver bytas ut. Detta bör kontrolleras när yttertakets monterats ner så att de inte byts i onödan. Minst en kommer dock att bytas. Virke till detta har ännu inte inskaffats.

Därefter kommer Irving att mura upp ugnen och ta bort mögel från innerväggarna samt behandla dem med antimögelmedel.

Irving oroar sig för hur det skall gå att lägga nävertaket men har fått namnet på en kunnig man i Mauersele; Johan Nordström, som han skall kontakta och ta med sig ut på platsen för att få råd av honom om läggning. Frågan är om innertaket av bakar finns kvar under det nuvarande brädtaket eller om nya bakar skall tillverkas. I åtgärdsprogrammet står dock ingenting om bakar. På den östra långsidan skall två rötskadade stockar skarvas i.

13 augusti 2004; närvarande Irving Hansson, Pernilla Lindström

Irving har fått fram tre timmerstockar av gran som skall användas till takbjälkar. Vid en närmare inspektion beslöts dock att endast den bjälke som gått av skall bytas. Irving är säker på att väggen ej behöver plockas isär för att han skall få in den nya bjälken utan att han enkelt kan lyfta gavelröstet och på så vis få in den.

På den norra fasaden behöver en stock riktas upp. Under det hål som spillkråkan har gjort i gavelröstet har den även hackat sönder en stock rätt ordentligt och denna behöver skarvas i.

Torven som ligger på innertaket tycks ej vara fuktig. Beslutas att endast fuktiga delar tas ut och läggs på tork. Övrig torv skall kunna ligga kvar på plats under arbetets gång.

Under lavarna ligger det en del brädor. Har dessa legat som golv under lavarna? Tycks inte troligt men möjligheten undersöks.

23 augusti 2004; Irving Hansson ej närvarande

På den norra fasaden har hela den stock som spillkråkan hackat sönder bytts ut eftersom den visade sig vara angripen av röta.

Den norra delen av brädtaket har tagits bort.

Dörren gick ej att få upp så hur mycket som har gjorts på insidan gick ej konstatera. Troligtvis så har takåsen bytts ut.

31 augusti 2004; närvarande Irving Hansson, Pernilla Lindström

Takåsen har bytts ut.

Ugnen är under uppbyggnad. Till detta har Irving haft sin dotter till hjälp. När stenarna flyttades undan hittades askrester under dem. Irving letar nu några stora flata stenar som kan läggas ovanpå ugnöppningen.

På den östra långsidan har den översta stocken skarvats på nedersidan. Efter första byggmötet planerades att två stockar skulle skarvas i men detta blev ej nödvändigt. Iskarvningen har ännu ej anpassats helt efter stocken men Irving kommer att göra detta härnäst.

På den norra gaveln där en stock bytts ut har denna tätats med mossor. I stocken ovanför finns ännu spår efter spillkråkans framfart men Irving skall skarva i en bit på ca 40 cm där.

Två brädor saknades till innertakets västra del. Irving har införskaffat två nya brädor på Röjnorets såg. De hade fler brädor av samma slag som de gärna ville sälja om fler skulle behövas. Yttertakets rote saknar minst 3 brädor.

Bakom ladugården har Irving hittat en torvtäkt där han med Bertil Anderssons godkännande planerar ta torv och lägga längst in på innertaket där det saknas sådan. Resten av torven på innertaket visade sig vara kruttorr och flyttades därför aldrig undan vilket har sparat både tid och pengar då nävret under antagligen hade måstat bytas ut eftersom det är så gammalt och sprött.

De brädor som ligger under lavarna beslutades flyttas bort eftersom det inte är troligt att de har legat där från början.

Hittills har Irving använt sig av 6 dagsverken och planerar att använda 2 till innan han är klar med stommen. Därmed blir det kvar 5 dagsverken till nävertaket som Irving hoppas att någon annan skall kunna göra. Kontakt har tagits med Anders Ceder samt Peder Dahlström angående detta. Svar väntas från Ceder under veckan. Materialet till näver- och vedtak finns på plats redan. Endast slanor för att binda ihop veden vidnocken saknas men detta införskaffas av Bertil Andersson. Antagligen kommer det ändå att bli kort om tid för att lägga nävertaket. Irving beräknar dock att han endast kommer att använda 2 dagsverken på fårhuset vilket innebär att det där blir 3 dagsverken över. Länsstyrelsen har godkänt att dessa flyttas över till torkbastun.

Skellefteå museum
Nordana
Box 146
931 22 Skellefteå
Tel. 0910-73 55 10